

የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ ቁጥር 6 /2015

የሕዝብን ሠላምና ደህንነት ለማስጠበቅ የወጣ የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ

መንግስት የህዝብን ሰላም፣ የሃገር ደህንነትን፣ እንዲሁም ህገ መንግስታዊ ሥርዓትን የማስከበር ኃላፊነት ያለበት መሆኑን በመገንዘብ፤

በአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሚታየውን በትጥቅ የተደገፈ ህገወጥ እንቅስቃሴ በመደበኛ የህግ ማስከበር ስርዓት ለመቆጣጠር ወደማይቻልበት ደረጃ የተሸጋገረ በመሆኑ፤

ይህ እንቅስቃሴ የክልሉን ነዋሪ አጠቃላይ የኢኮኖሚ እና የማህበራዊ እንቅስቃሴ በከፍተኛ ደረጃ ያወከ እና ህገ መንግስታዊ ሥርዓቱን አደጋ ላይ የጣለ በመሆኑ፤

የሕዝብን ሠላምና ፀጥታ ለማስጠበቅ እንዲሁም ህግ እና ስርዓት ለማስከበር የአስቸኳይ ጊዜ አርምጃዎችን መውሰድ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 93/1/ሀ መሰረት የሚከተለው የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ ታውጇል።

ከፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የሕዝብን ሠላምና ደህንነት ለማስጠበቅ የወጣ የሚኒስትሮች ምክር ቤት የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ ቁጥር 6 /2015” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ሲባል፡-

- 1) “የሕግ አስከባሪ አካል” ማለት የሀገር መከላከያ ሰራዊት፣ የብሔራዊ የመረጃና ደህንነት አገልግሎት፣ የፌዴራል ፖሊስ ኮሚሽን፣ የክልል ፖሊስ ኮሚሽን እና የአስቸኳይ ጊዜ ጠቅላይ መምሪያ የሚያሰማራቸው ሌሎች የፀጥታ አካላት ማለት ነው፤
- 2) “የአስቸኳይ ጊዜ ጠቅላይ መምሪያ ዕዝ” ማለት ይህን አዋጅ ለማስፈፀም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5 መሰረት የተቋቋመ የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ አደረጃጀት ማለት ነው፤
- 3) “ህግ” ማለት የፌዴራል ሕገ መንግስት፣ እንደ አግባብነቱ በፌዴራል ወይም በክልል መንግስታት ህግ አውጪ ወይም ስልጣን ባለው ህግ አስፈፃሚ አካል የወጣ የክልል ሕገመንግስት፣ አዋጅ፣ ደንብ ወይም መመሪያ ማለት ነው፤

- 4) "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው እካል ማለት ነው።
- 5) በዚህ አዋጅ በወንድ እነጋገር የተገለፀው ሴትንም ይጨምራል።

3. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አስተዳደር እንዲሁም በክልሉ አስተዳደር የሕዝብን ሰላምና ፀጥታ ለማስከበር የሚወሰድ እርምጃን፣ በክልሉ ወይም በሃገር አቀፍ ደረጃ ያለውን የፀጥታ ችግር የሚያባብስ ማንኛውንም እንቅስቃሴ ወይም ሁኔታን በሚመለከት እንደአስፈላጊነቱ በየትኛውም የሃገሪቱ አካባቢ ተፈጻሚነት ይኖረዋል።

ከፍል ሁለት

ስለ የአስቸኳይ ጊዜ ጠቅላይ መምሪያ ዕዝ

4. የአስቸኳይ ጊዜ ጠቅላይ መምሪያ ዕዝ መቋቋም እና ሃላፊነት

- 1) የአስቸኳይ ጊዜ አዋጁን የሚያስፈፅም በብሔራዊ መረጃና ደህንነት አገልግሎት ዳይሬክተር ጀነራል የሚመራ የአስቸኳይ ጊዜ ጠቅላይ መምሪያ ዕዝ ተቋቁሟል።
- 2) የአስቸኳይ ጊዜ ጠቅላይ መምሪያ ዕዝ አባላት፣ መዋቅር እና አደረጃጀት በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚወሰን ይሆናል።
- 3) የአስቸኳይ ጊዜ መምሪያ ጠቅላይ ዕዝ ተጠሪነት ለአረፋድ ጠቅላይ ሚኒስትር ይሆናል።
- 4) የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ ጠቅላይ መምሪያ ዕዝ፣
 - ሀ) አግባብነት ካላቸው አካላት የተወጣጡ እና በተለያዩ ጉዳዮች ላይ ሃላፊነት ወስደው የአስቸኳይ ጊዜ አዋጁን ተፈጻሚ የሚያደርጉ ግብረሃይሎችን ወይም ኮሚቴዎችን ሊያቋቁም ይችላል፤
 - ለ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5 የተመለከቱ እርምጃዎችን በተመለከተ አስፈላጊውን ውሳኔ ያስተላልፋል፤ ያስፈፅማል፤
 - ሐ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 የተመለከቱ የተከለከሉ ተግባራት እና ግዴታዎችን ያስከብራል፤
 - መ) በአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሚገኙ የሕግ አስከባሪ አካላትን በአንድ ዕዝ ሥር እድርጎ በላይነት ያስተባብራል፤ ይመራል፤
 - ሠ) ኃላፊነቱን ለመወጣት ሌሎች አስፈላጊ እና አግባብ የሆኑ ስልጣኖች ይኖሩታል።

ከፍል ሶስት

በአስቸኳይ ጊዜ የሚወሰዱ እርምጃዎችና የተከለከሉ ተግባራት

5. በአስቸኳይ ጊዜ የሚወሰዱ እርምጃዎች

የአስቸኳይ ጊዜ ጠቅላይ መምሪያ ዕዝ የዚህን አዋጅ አላማ ለማሳካት አስፈላጊ ነው ብሎ ሲያምን፡-

- 1) የአደባባይ ስብሰባና ሰልፍ ማድረግ፣ መደራጀት፣ በቡድን ሆኖ መንቀሳቀስን የመከላከል፤

- 4) የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች እና በአዋጁ መሰረት የወጡ መመሪያዎችን በመተላለፍ የሚመጣ የወንጀል ተጠያቂነትን አስመልክቶ ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረኑ መደበኛ የወንጀል ስነ ሥርዓት ድንጋጌዎችም ተፈጻሚነት አይኖራቸውም።
- 5) የፀጥታ ሁኔታው የመደበኛ የዳኝነት እና የፍትህ አካላት ሃላፊነታቸውን እንዲወጡ በማያስችልበት ሁኔታ ውስጥ ባሉ አካባቢዎች ከዚህ አዋጅ ጥሰት ጋር ተያያዥ የሆኑ የወንጀል ጉዳዮችን አስመልክቶ የወታደራዊ ፍርድ ቤቶች እና የፍትህ አካላት መደበኛ የዳኝነት እና የፍትህ አካላትን ተክተው እንዲሰሩ የአስቸኳይ ጊዜ ጠቅላይ መምሪያ ዕዝ ሊወሰን ይችላል።

10. ደንብ እና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

- 1) የሚኒስትሮች ምክር ቤት የሃገርን ሰላምና ህልውና፣ የህዝብን ደህንነት፣ ህግ እና ሥርዓትን ለማስከበር በህገ መንግስቱ አንቀጽ 93(4)(ሀ) መሰረት ደንብ የማውጣት ስልጣን ይኖረዋል።
- 2) የአስቸኳይ ጊዜ ጠቅላይ መምሪያ ዕዝ በአዋጁ፣ ወይም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሰረት በሚወጡ ደንቦች የተሰጠውን ስልጣን ተግባራዊ ለማድረግ እና ሃላፊነቱን ለመወጣት አስፈላጊ መመሪያዎችን ያወጣል።
- 3) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሰረት የሚወጡ መመሪያዎች ተፈጻሚ ከመደረጋቸው በፊት ለህዝብ በስፋት ተደራሽ በሆኑ የመገናኛ ብዙሃን ለህዝብ እንዲተዋወቁ መደረግ ይኖርበታል።

11. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

- 1) ይህ የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ከታወጀበት ጊዜ ጀምሮ ለስድስት ወራት የፀና ይሆናል።
- 2) የስድስት ወር ጊዜ ገደቡ ከመጠናቀቁ በፊት የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት የአዋጁ ተፈፀሚነት ቀሪ የሚሆንበትን ጊዜ ሊወሰን ይችላል።

አዲስ አበባ ሐምሌ.....ቀን 2015 ዓ/ም
 ዐቢይ አሕመድ (ዶ/ር)
 የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
 ጠቅላይ ሚኒስትር

- 7) የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅን አፈፃፀም ሰብብ በማድረግ የግል ጥቅም ለማግኘት ስልጣንን አላግባብ መጠቀም፤ ምክንያታዊ የሆነ ጥርጣሬ ሳይኖር ሆነ ብሎ ዜጎችን ማሰር ወይም መሰል እርምጃ መውሰድ በጥብቅ የተከለከለ ነው።

7. ተመጣጣኝ ሀይል ስለመጠቀም እና የማይታገዱ መብቶች

- 1) የአስቸኳይ ጊዜ ጠቅላይ መምሪያ ዕዝ በዚህ አዋጅ የተመለከቱ የአስቸኳይ ጊዜ እርምጃዎችን ለማስፈፀም አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ሕግ አስከፊ አካላት ተመጣጣኝ ኃይል እንዲጠቀሙ መመሪያ ለመስጠት ይችላል።
- 2) የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ መምሪያ ዕዝ በሚያወጣቸው መመሪያዎችም፤ በሚወስኑባቸው ውሳኔዎች እና በሚወስዱባቸው እርምጃዎች በሕገ መንግስቱ አንቀፅ 93(4)(ሐ) መሰረት ሊታገዱ የማይችሉ የሕገ መንግስት ድንጋጌዎችን እና መብቶችን፤ እንዲሁም የተመጣጣኝነትን እና የአስፈላጊነት መርሆዎችን ማክበር ይኖርበታል።

ከፍል እራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

8. ተፈጻሚነታቸው የታገዱ ሕጎች

- 1) በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ አሰጣጥና ቅጂ ድረስ በዚህ አዋጅ ንዑስ አንቀጽ 9 ከተገለፀው አግባብ ውጪ የትኛውም የዳኝነት አካል ስልጣን አይኖረውም።
- 2) በቪዬና ኮንቬንሽን፤ በሌሎች የአለም አቀፍ ስምምነቶች እና ደንቦች እውቅና የተሰጣቸው የዲፕሎማቲክ መብቶች እንደተጠበቁ ሆኖ ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረኑ የፍሬ ነገርና የሥነ ሥርዓት ሕጎች ይህ አዋጅ በሥራ ላይ በሚውልበት ጊዜ ተፈጻሚነታቸው ታግዶ ይቆያል።

9. የወንጀል ተጠያቂነት

- 1) የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች እና በአዋጁ መሰረት የወጡ መመሪያዎችን ተላልፎ የተገኘ ማንኛውም ሰው እስከ ሶስት አመት በሚደርስ ቀላል እስራት ወይም እንደጥፋቱ ከብደት እስከ አስር አመት በሚደርስ ዕኑ እስራት ይቀጣል።
- 2) የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች እና በአዋጁ መሰረት የወጡ መመሪያዎችን በመተላለፍ የተፈፀመው ወንጀል በሌሎች ሕጎች ከዚህ ከፍ ያለ ቅጣት የሚያስከትል ከሆነ የከበደው ቅጣት ተፈጻሚ ይሆናል።
- 3) በአስቸኳይ ጊዜ አዋጁ ወቅት የተፈፀሙ የአዋጁ እና በአዋጁ ማዕቀፍ የሚወጡ ደንብ እና መመሪያ ጥሰቶች የሚያስከትሉት የወንጀል ተጠያቂነትን በተመለከተ የአዋጁ ተፈጻሚነት ጊዜ በያበቃም በአፈጻጸሙ የወንጀል ሆነ አንቀፅ 9(2) መሰረት የወንጀል ከስ ሊቀርብ ይችላል።

- 2) የሰዓት አላፊ የማወጅ፣ ለተወሰነ ጊዜ እንድ መንገድ፣ አገልግሎት መስጫ ተቋም መጓጓዣ ዘዴ እንዲዘጋ እና እንዲቋረጥ ለማዘዝ፤
- 3) ሰዎች ለጊዜው በተወሰነ ቦታ እንዲቆዩ፣ ወደ ተወሰነ አካባቢ እንዳይገቡ ወይም ከተወሰነ ቦታ እንዲለቁ ለማዘዝ፤
- 4) የጦር መሳሪያ፣ ስለት ወይም አደጋ ሊያደርሱ የሚችሉ ነገሮችን ይዞ መንቀሳቀስን ለመከላከል፤
- 5) በሀገሪ መንግስቱ እና በህገመንግስታዊ ሥርዓቱ ላይ የሚቃጠ ወንጀሎችን እና የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅ የመጣስ እና አፈፃፀሙን የማደናቀፍ ወንጀልን መፈፀሙ፣ መሞከሩ ወይም ለመፈፀም በዝግጅት ላይ መሆኑ የተጠረጠረ ማናቸውንም ሰው ያለ ፍርድ ቤት ትእዛዝ በቁጥጥር ስር በማድረግ ለማቆየት፤
- 6) ወንጀል እንደተፈፀመባቸው ወይም ሊፈፀምባቸው እንደሚችል የተጠረጠሩ ሊቃኞችን ለመያዝ ሲባል ያለፍርድ ቤት ትእዛዝ በየትኛውም ጊዜ ማናቸውንም ስፍራ እና መጓጓዣ ለመበርበር፤
- 7) መንግስታዊ እና ህዝባዊ ተቋማትና የመሰረተ ልማቶች ጥበቃ ሁኔታን ለመወሰን፤
- 8) ማናቸውም ከዚህ አዋጅ አላማ በተገረጸ መልኩ እየተኮሰቀሰ አንደሆነ የተጠረጠሩ የመገናኛ ብዙሃንም ሆነ ሌሎች አካላት እንዲዘጉ፣ እንዲቋረጡ፣ ፈቃዳቸው እንዲሰረዝ ወይም እንቅስቃሴያቸው እንዲገደብ ለማዘዝ፤
- 9) ማንኛውም አገልግሎት መስጫ ተቋም እንዳይዘጋ እና ለህዝብ አገልግሎት እንዲሰጥ ለማዘዝ፤
- 10) ማንኛውም የህዝብ ትራንስፖርት መስጫ ተሽከርካሪዎች እና ማጓጓዣ ሊቃኞች አገልግሎት እንዲሰጡ ለማዘዝ፤
- 11) የተለያዩ የአስተዳደር አርከፍቶች እና መዋቅሮችን መልሶ ማቋቋም፣ ማደራጀት ወይም የአስተዳደር እና የፀጥታ ጉዳዮችን በተመለከተ ውሳኔዎችን የማስተላለፍ እና ሌሎች አርምጃዎችን የመውሰድ፤
- 12) የህዝብን ሰላም፣ የሃገር ደህንነትን አሰራላጊ የሆኑ አርምጃዎችን የመወሰድ፣ ውሳኔዎችን የማስተላለፍ እና ትእዛዝ የመስጠት ስልጣን አለው።

6. የተከለከሉ ተግባራት እና ግዴታዎች

- 1) ማንኛውም ሰው ይህንን አዋጅ፣ በአዋጁ መሰረት የሚወጡ መመሪያዎችን፣ የሚሰጡ ትዕዛዞች እና የሚተላለፉ ውሳኔዎችን የመተግበር እና የማክበር ግዴታ አለበት።
- 2) የአስቸኳይ ጊዜ ጠቅላይ መምሪያ ዕዙን እንቅስቃሴ እና የአስቸኳይ ጊዜ አዋጅን አላማ የሚቃረን፣ የሚቃወም እና በክልሉ የአመጽ እንቅስቃሴን የሚያበረታታ፣ ሰላማዊ ዜጎችን የሚያሸብር፣ እንዲሁም የፀጥታ መደፍረሱን የሚያባብስ ንግግር፣ የቀጥታም ሆነ የተዘዋዋሪ ቅስቀሳ በማንኛውም መንገድ ማድረግ ወይም ማሰራጫት የተከለከለ ነው።
- 3) በየትኛውም መንገድ፣ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ለታጣቂ ቡድኖች የገንዘብ፣ የመረጃ፣ የቁስም ሆነ የሞራል ድጋፍ ማድረግ የተከለከለ ነው።
- 4) ከአስቸኳይ ጊዜ ጠቅላይ መምሪያ ዕዙ ፈቃድ ውጪ ማንኛውንም የአደባባይ ስብሰባ ወይም ሰላማዊ ሰልፍ ማድረግ የተከለከለ ነው።
- 5) ከአስቸኳይ ጊዜ ጠቅላይ መምሪያ ዕዙ ፈቃድ ውጭ ማናቸውንም የጦር መሳሪያ ይዞ መንቀሳቀስ የተከለከለ ነው።
- 6) ማንኛውንም ወሳኝ በሆነ የአገልግሎት ዘርፍም ሆነ በምርት ሂደት ላይ የስራ ማስተጓጎል ወይም የኢኮኖሚ አሻጥሮ መፈፀም የተከለከለ ነው።